

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Märgistamise täpsemad nõuded kanamunade turustamisel” eelnou juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 59 lõike 3 ja § 62 lõike 2 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671-854), VII lisa VI osa III punkti alapunktide 1 ja 3 alusel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Põllumajandusministeeriumi põllumajandusturu korraldamise osakonna loomakasvatussaaduste büroo peaspetsialist Helena Vaher (telefon 625 6237, e-post: helena.vaher@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud õigusosakonna nõunik Diana Rammul (telefon 625 6259, e-post: diana.rammul@agri.ee) ja keeleliselt on eelnõu toimetanud sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (telefon 625 6165, e-post: leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu on ette valmistatud, et asendada põllumajandusministri 12. juuli 2010. a määrust nr 76 „Märgistamise täpsemad nõuded kanamunade turustamise korral“ (edaspidi *kehtiv määrus*) uue terviktekstiga. Asendamise vajadus tuleneb asjaolust, et 17. detsembril 2013 hakkas kehtima uus Euroopa Liidu õigusakt põllumajandustoodete ühise turukorralduse kohta ning sellega seoses muutus kehtetuks siiani kanamunade märgistamist reguleerinud määrus (nõukogu määrus (EÜ) nr 1234/2007). 1. jaanuaril 2015 jõustus uus Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus. Samuti jõustus 1. juulil 2014 Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2014. a määrus nr 103 „Põllumajandusloomade register“.

Eelnõu §-s 1 kehtestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse A- ja B-klassi kuuluvate kanamunade märgistamise täpsemad nõuded nende turustamise korral. Turustamine on *Gallus gallus* liiki kuuluvate kanade munade müügi eesmärgil hoidmine, sealhulgas nende müügiks pakkumine, ladustamine, pakkimine, tarnimine või muul viisil tasuta või tasu eest üleandmine.

Kanamune määratakse A- ja B-klassi kvaliteediomaduste järgi, mis on sätestatud komisjoni määruse (EÜ) nr 589/2008, millega sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad munade turustamisnormide kohta (ELT L 163, 24.06.2008 lk 6–23), artiklis 2.

Eelnõu § 2 lõikes 1 sätestatakse, et kanamunad märgistatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VI osa III alapunktis 1 nimetatud tootjakoodiga. Nimetatud tootjakood koosneb Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2014. a määruse nr 103 „Põllumajandusloomade register“ (RT I, 28.06.2014, 148) § 6 lõike 3 punktis 3 ja lõikes 4 nimetatud ettevõtja ettevõtte või selle osa põllumajandusloomade registris registreerimise numbrist ja tootmisviisi märkivast numbriosast. Põllumajandusloomade registri registreerimise number koosneb ISO-koodi tähisest „EE“ ja kuni 12 numbrist. Munakanu pidavatele ettevõtetele lisatakse tootmisviisi märkiv numbriosa, mis on numbrid 0–3. Number 0 tähistab mahepõllumajanduslikku tootmist, 1 vabapidamist, 2 lindlas pidamist ja 3 puuris pidamist. Näiteks kui kanamunal on märg 3EE12345, siis tähendab see seda, et kanamuna on toodetud

Eestis puuris peetud munakanalt põllumajandusloomade registris registreeritud ettevõttes number 12345.

Lõikes 2 sätestatakse erand isiku suhtes, kellel on kuni 50 munakana ning kanamune turustatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 lisa VI osa I punkti alapunktis 2 nimetatud viisil. Erandiga vabastatakse nimetatud isikud kanamunade märgistamisest § 2 lõikes 1 toodud tootjakoodiga, kui kanamune turustatakse tarbijale tootmiskohas või kohalikul turul või lävemüüki kasutades. Selline võimalus on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1308/2013 VII lisa VIosa III punkti alapunkti 3 alusel.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VI osa I punkti alapunkti 2 kohaselt on liikmesriigile antud õigus kehtestada määratlused mõistetele „kohalik turg”, „lävemüük” vastavalt riigisisesele õigusele. Viimasest lähtuvalt oleme eelnõus nende mõistetele hõlmanud müügikohad täpsemalt määratlenud lõigetes 3 ja 4.

Lõikes 3 sätestatakse, et turustamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VIosa I punkti alapunktis 2b nimetatud kohalikul turul võib toimuda tänavavõi turukaubanduse korras ja avalikul üritusel müügipileti alusel Eestis või Eestis asuvas jaekaubandusettevõttes, kus kanamunad turustatakse tarbijale. Jaemüügi mõiste on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 031, 01.02.2002, lk 1–24) artiklis 3 punktis 7. Müügikohas peab olema esitatud teave kuni 50 munakana pidava isiku nime ning aadressi kohta.

Võrreldes seni kehtinud määrusega on kohaliku turu mõiste laienenud. Nimelt senini võis turustamine toimuda väikeettevõtte asukoha vallas või linnas asuvas jaekaubandusettevõttes. Käesolevas eelnõus võib see toimuda Eestis asuvas jaekaubandusettevõttes.

Leiame, et on otstarbekas võimaldada kuni 50 munakana pidaval isikul turustada märgistamata kanamune Eestis asuvas jaekaubandusettevõttes. Ka sellisel juhul on võimalik tagada piisav järelevalve kanamunade ohutuse üle.

Lõikes 4 sätestatakse, et turustamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VI osa I punkti alapunktis 2b nimetatud lävemüügina võib toimuda tarbija eluruumis, töökohas või nende vahetus läheduses. Mõiste „lävemüük“ on lahti kirjutatud, tuginedes kehtivale määrusele.

Lõikes 5 sätestatakse, et märgistama ei pea B-klassi kuuluvaid kanamune, mida turustatakse Eestis. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VI osa III punkti alapunkti 1 kohaselt võib liikmesriik vabastada põllumajandustootja B-klassi kuuluvate kanamunade märgistamisest, kui need turustatakse liikmesriigi territooriumil. B-klassi kuuluvaid kanamune turustatakse vaid tööstustele, sealhulgas toiduainetetööstusele.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ettevalmistamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854), ja nõukogu määruses (EÜ) nr 589/2008, milles sätestatakse nõukogu määruse (EL) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad munade turustusnormide kohta (ELT L 163, 24.06.2008, lk 6–23), sätestatud nõudeid.

4. Määruse mõjud

Määruse sihtrühm on munakanade pidamisega tegelevad ettevõtjad ja määruisel on majanduslik mõju.

Määrusega täpsustatakse Eestis rakendatavat Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kanamuna turukorralduse meetet, mis tõstab meie ettevõtjate konkurentsivõimet. Eelkõige kaasneb määruse jõustumisega positiivne mõju väikeettevõtjatele (kellel on kuni 50 munakana), sest nendele kohalduvad leebemad kanamunade märgistamise nõuded, juhul kui nad turustavad kanamune Eestis.

Samuti on väikeettevõtjate jaoks kohaliku turu mõiste muutunud laiemaks. Seni kehtinud nõuete kohaselt võisid nad kanamune müüa oma ettevõtte asukoha linnas või vallas asuvas jaekaubandusettevõttes. Käesoleva määruse kohaselt on kohalikuks turuks kogu Eesti, mis suurendab tunduvalt väikeettevõtjate turustamise võimalusi ja seega ka majandusliku kasu saamise võimalust.

Eelnimetatud mõjude ulatus, sagedus, ebasoovitavate mõjude avaldumise risk ja sihtrühma suurus on väike ning seega ei ole vajadust koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi aruannet.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse jõustumine ei too kaasa uusi tegevusi ega lisakulusid riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrusega tunnistatakse kehtetuks põllumajandusministri 12. juuli 2010. a määrus nr 76 „Märgistamise täpsemad nõuded kanamunade turustamise korral“.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Kuna nimetatud ministeeriumid ei ole ettenähtud tähtjaks eelnõud kooskõlastanud ega jätnud põhjendamatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

Eelnõu esitati arvamuse avaldamiseks Veterinaar- ja Toiduametile, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale, Eesti Linnukasvatavate Seltsile, Eesti Väikelinnukasvatavate Seltsile, Eesti Põllumeeste Keskliidule ja Eestimaa Talupidajate Keskliidule. Veterinaar- ja Toiduamet ning nimetatud huvigrupid arvamust ei avaldanud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot
Kantsler